

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 09.03.2022

Dokumentet är daterat: 09.03.2022

The document is dated: 09.03.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Lasse Pollari

Pvm / Datum / Date: 09.03.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 09.03.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

PD Power Oy
Urho Kekkosen katu 7 B
00100 HELSINKI

Asia

Energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011¹ (REMIT-asetus) 3, 4 ja 5 artiklojen noudattaminen.

Asianosainen

PD Power Oy, y-tunnus 2944202-1

Vireilletulo

8.4.2020

Ratkaisu

PD Power Oy ei ole menetellyt energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 3, 4 tai 5 artiklan vastaisesti.

Energiavirasto päättää asian käsittelyn.

Selostus asiasta

PD Power Oy (myöhemmin myös yhtiö tai asianosainen) ilmoitti Energiavirastolle (myöhemmin myös virasto) sähköpostilla 8.4.2020, että yhtiöllä on tapahtunut virhe UMM-ilmoituksessa, joka koski Olkiluoto 1 -voimalaitoksen verkkoon paluuta kylmäseisakista.

1.4.2020 klo 17:33 (Central European Time, jatkossa CET) julkistetussa UMM-ilmoituksessa yhtiö ilmoitti, että laitos palaa takaisin verkkoon klo 22:00 (CET), kun tarkoitus oli ilmoittaa paluun tapahtuvan klo 20:00 (CET). UMM-ilmoituksen päätymisajanhetkessä oli 2 tunnin aikasiirtymävirhe, joka tapahtui yhtiön ilmoituksen mukaan inhimillisen virheen takia, kun tulkittiin Suomen ajan ja CET-ajan välistä eroa.

Laitos tuli takaisin verkkoon klo 20:16 (CET). Valvomo-operaattori huomasi, että aikaisemmin julkaistu UMM-viesti oli virheellinen ja ilmoitti klo 20:48 (CET) markkinalle, että kyseinen laitos oli palannut takaisin verkkoon.

Energiavirasto tutkii, onko yhtiö rikkonut REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaista kieltoa käydä sisäpiirikauppaa, 4 artiklan mukaista velvoitetta julkistaa sisäpiiritietoa ja 5 artiklan mukaista kieltoa harjoittaa markkinoiden manipulaatiota tai sen yritystä.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta

1780/471/2020

Energiavirasto järjesti tapaamisen yhtiön kanssa, missä yhtiö kuvasi edelleen virheellisen UMM-ilmoituksen jättämiseen liittyviä tapahtumia. Tapaamisen perusteella Energiavirasto jatkoi tutkintaa ja varasi asianosaiselle tilaisuuden antaa selvityksensä 12.10.2020 lähetetyllä selvityspyynnöllä, johon yhtiö vastasi annetussa määräajassa.

Tapaamisen 24.9.2020 sisältö ja sen perusteella laadittu muistio

Energiavirasto laati kyseisestä tapaamisesta muistion, jonka sisällön asianosainen hyväksyi sähköpostilla. Alla esitetty on osa muistiota, joka liitettiin osaksi selvityspyyntöä ja on selvityspyynnön ensimmäisessä kysymyksessä mainittu kuvaus tapahtumista.

PD Power Oy selosti omasta palvelutoiminnastaan muun muassa seuraavaa:

PD Power Oy tekee palveluna UMM-tiedon julkaisemista Teollisuuden Voima Oyj:lle (myöhemmin myös TVO). [REDACTED]

[REDACTED] 2

[REDACTED] 3

Valvomo-operaattori toimi em. UMM-viestin jätettyään oletuksella, että markkinoilla on oikea tieto (laitos olisi tulossa verkkoon klo 21 suomen aikaa).

[REDACTED] 4

1.4.2020 tapahtumien osalta PD Power Oy selosti muun muassa seuraavaa:

1.4.2020 klo 18:00 jälkeen asianosainen oli saanut tiedon, että laitos palaa takaisin verkkoon ko. päivän illalla klo 21:00 (Suomen aikaa), jonka seurauksena se julkaisi asiasta UMM-tiedotteen. Kyseissä UMM:ssa verkkoon paluun aika oli kuitenkin ilmoitettu olevan klo 23:00 Suomen aikaa virheellisen CET aikamuunnoksen vuoksi. Valvomon henkilö ei ollut tätä huomannut, vaan kuvitellut kellonajan olevan viestissä oikein. Laitos oli palannut tuotantoon klo 21:16 Suomen aikaa. Tämä oli suunnitellun aikataulun mukainen paluu. Valvomon operaattori huomasi, että aiemmin julkaistu UMM-viesti oli virheellinen, jonka jälkeen hän julkaisi tiedotteen klo 21:48 Suomen aikaa, että laitos oli tullut jo verkkoon klo 21:16. TVO:n osakkaat olivat saaneet tiedon klo 19:00 laitoksen tuotantosuunnitelmasta, jonka perusteella nämä toimijat tiesivät laitoksen tulevan verkkoon klo 21:00. PVOM:n OL1 osuuden tuotantoennustetta päivitettiin alkaen tunnista 20:00. Asianosainen teki PVOM:lle kauppaa tunnista 21 eteenpäin, koska laitoksen verkkoon paluu aiheutti

1780/471/2020

toimenpiteitä. Lisäksi asianosainen on todennut, että kauppaa käyvä henkilö ja UMM-viestin julkaisija ovat sama luonnollinen henkilö ja että kauppa toteutetaan yhtiön valvomosta.

Asianosainen on kuvannut Energiavirastolle toimintaansa, jossa se on kertonut valvomon olevan muista yhtiön toiminnoista fyysisesti eristetty huone. Asianosainen on kuvannut, että saadessaan tiedon, joka pitäisi ilmoittaa UMM-kanavalla, se keskeyttää kaupankäynnin, kunnes tieto on julkistettu markkinalle. Lisäksi asianosainen on kuvannut, että sillä on olemassa REMIT-asetuksen noudattamiseen oleva ohjeistus sekä ohjeistus kaupankäyntiin ja sisäpiiritiedon käsittelyyn. Kyseinen tapahtuma on asianosaisen mukaan johtunut inhimillisestä virheestä ja se on käsitelty kyseisen henkilön kanssa sekä yhtiön sisällä korostaen UMM-viestien lähetykseen liittyviä rutiineja. Lisäksi valvomonäyttöön on lisätty kello, joka näyttää Suomen ajan ja CET-ajan.

Energiaviraston selvityspyyntö 12.10.2020

Energiaviraston selvityspyynnössä asianosaiselta pyydettiin selvitystä seuraavista seikoista:

1. Onko edellä mainittu kuvaus tapahtumista 1.4.2020 sekä muusta toiminnasta paikkansa pitävä?
2. Miten PD Power Oy huolehtii henkilökunnan osaamisesta ja miten se varmistaa, että henkilökunta tietää sisäiset ohjeet ja osaa noudattaa niitä liittyen erityisesti REMIT-asetuksen noudattamiseen sekä sähkön kaupankäyntiin?
3. Kuka muu valvomo-operaattorin lisäksi asianosaisessa on tiennyt UMM-viestin lähetystarpeesta ennen kuin se klo 17:33:41 (CET-aikaa) on julkistettu?

Lisäksi Energiavirasto varaa asianosaiselle mahdollisuuden lausua REMIT-asetuksen 3, 4 ja 5 artiklan noudattamisesta.

PD Power Oy:n selvitys 27.10.2020

PD Power Oy on selvityksessään todennut seuraavaa:

Kuvaus 1.4.2020 tapahtumista sekä muusta toiminnasta on paikkansa pitävä.

PD Power Oy:llä on kaikkia työntekijöitään koskeva ohjeistus liittyen REMIT-asetukseen sekä henkilökohtaisiin liiketoimiin. Ohjeistus tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Lisäksi yhtiöllä on voimassaoleva Ohje sisäpiiritiedon käsittelyyn valvomossa sekä muita valvomon toiminnan ohjeistuksia. Ohjeistuksia päivitetään tarvittaessa.

Päivitetty ohjeistukset käydään henkilökunnan kanssa läpi valvomokokouksissa, ja tarvittaessa koko henkilökuntaa koskevissa koulutuksissa. Säännölliset valvomokokoukset, ovat pääasiallinen koulutusväylä valvomotyöskentelyn osalta. Valvomokokouksiin osallistuvat kaikki valvomo-operaattorina toimivat yhtiön työntekijät. Valvomokokouksissa muun koulutuksen lisäksi kerrataan sisäpiiritiedon käsittelyyn ja markkinamanipulaation estämiseen liittyviä asioita ja keskustellaan sattuneista

1780/471/2020

mahdollisista ongelmatilanteista ja käydään ratkaisut läpi yhdessä valvomotyöntekijöiden kanssa. Edellinen valvomokoulutus ennen kyseistä päivämäärää 1.4.2020 pidettiin 18.12.2019. Kiireellisissä asioissa valvomopäällikkö käy uuden asian läpi erikseen kunkin operaattorin kanssa työvuoron alkaessa.

Yhtiön ohjeistuksen (Ohje sisäpiiritiedon käsittelyyn valvomossa) mukaan sisäpiiritiedon luovuttaminen on ehdottomasti kielletty. Jos operaattori on epävarma REMIT-asetuksen vaateista, tällöin valvomo-operaattori voi olla yhteydessä valvomopäällikköön. Tämä yhtiössä tulkitaan tilanteeksi, jossa sisäpiiritietoa luovutetaan toiselle henkilölle sillä perusteella, että se on työn hoitamisen kannalta välttämätöntä, tällöin sisäpiirin tiedon hallintaa koskevat vaatimukset kohdistuvat myös valvomopäällikköön. Muille henkilöille sisäpiiritiedon luovuttaminen on kielletty. Kyseisessä UMM-viestin julkaisutilanteessa tietoa ei luovutettu valvomopäällikölle.

Ohjeistus säilytetään sähköisesti yhteisessä hakemistossa ja tulosteina valvomon käytössä olevassa ohjekansiossa.

Valvomo kirjaa merkittävät asiat ja kaikki normaalista poikkeavat tapahtumat päiväkirjaan, josta tieto välittyy myös seuraavaan työvuoroon.

Uudet valvomo-operaattorit koulutetaan tehtäviinsä huolella. Perekäytysvaihe kestää 2-4 kuukautta ja uusi operaattori työskentelee alkuun kokeneen operaattorin aktiivisen valvonnan alla. PD Powerin valvomohenkilökunta on kokenutta ja vaihtuvuus on ollut vähäistä. Tapahtuma-aikaan valvomo-operaattoreina toimineet työntekijät ovat hoitaneet samoja tehtäviä kukin vähintään viisi vuotta. Myös valvomo-operaattoreiden tuuraajat ovat kokeneita, yli viisi vuotta valvomotoimintoja tehneitä yhtiön työntekijöitä.

PD Power Oy:ssä mainitun UMM-viestin lähetystarpeen tiesi ainoastaan valvomo-operaattori, hän sai kyseisen tiedon Olkiluoto 1:sen valvomosta. PD Power Oy:n toimitiloissa ei tapahtumahetkellä ollut valvomo-operaattorin lisäksi muita henkilöitä.

UMM-viesti julkistettiin markkinoille oikea-aikaisena, mutta inhimillisen virheen takia UMM-viestin päättymiskellonaika oli virheellinen.

UMM-viestin sisältämä päättymiskellonaika julkaistiin virheellisenä inhimillinen virheen takia, valvomo-operaattori oletti UMM-viestissä olevan kellonajan olevan oikea, tämän inhimillisen virheen takia valvomo-operaattori ei tunnistanut olevansa sisäpiiritiedon alaisena.

PD Power Oy:llä ei ole omaa markkinapositiona ja kaikki kaupankäynti DA- ja ID-markkinalla toteutetaan asiakkaan lukuun, joten PD Power Oy:llä ei ole intressejä markkinamanipulaatioon tai hyödyn tavoitteluun.

PD Power Oy:n tekemistä ID-kaupoista osa toteutettiin kyseiselle tunnille (20:00 CET) ID-algoritmeilla, jonka toimintalogiikka oli tässä tilanteessa sama kuin esim. muiden edeltävien tuntien tai päivien tilanteessa. Siis tämä kaupankäynti olisi toiminut samalla tavoin myös tilanteessa, jossa inhimillistä virhettä ei olisi sattunut. Kauppaa käytiin tämän lisäksi manuaalisesti valvomo-operaattorin toimesta, koska myös tässä tilanteessa valvomo-operaattori oletti, että UMM-ilmoitus on oikein, niin manuaalisessa kaupankäynnissä noudatettiin normaalia toimintatapaa, jossa

tavoitteena oli asiakkaiden tasevirheen pienentäminen normaalisti sovittujen toimenpiteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Laki sähkö ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, valvontalaki)

Valvontalain 2 §:n 9 kohdan mukaan kyseistä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on veloitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (REMIT-asetus)

REMIT-asetus 2 artikla

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin. 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan 'tiedolla' tarkoitetaan tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnittelusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, myös internetissä, ja muilla keinoin, joka antaa tai on omiaan antamaan vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, mukaan lukien huhujen ja väärin tai harhaanjohtavien uutisten levittäminen siinä tapauksessa, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärä tai harhaanjohtava.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan yrityksellä manipuloida markkinoita tarkoitetaan tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, mukaan lukien

1780/471/2020

internet, tai muulla tavoin tarkoituksin antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnoista.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaan tukkutason energiatuotteilla tarkoitetaan seuraavia sopimuksia ja johdannaisia riippumatta siitä, missä ja miten niillä käydään kauppaa

a) sähkön tai maakaasun toimitussopimukset, jos niihin perustuva toimitus tapahtuu unionissa;

REMIT-asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaan energian tukkumarkkinoilla tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutason energiatuotteilla.

REMIT-asetus 3 artikla

REMIT-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan henkilöitä, joilla on hallussaan tukkutason energiatuotteeseen liittyvää sisäpiiritietoa, kielletään käyttämästä tätä tietoa hankkimalla tai luovuttamalla tai yrittämällä hankkia tai luovuttaa omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti tukkutason energiatuotteita, joita kyseinen tieto koskee.

REMIT-asetus 4 artikla

REMIT-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan markkinaosapuolten on tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti julkistettava hallussaan oleva sisäpiiritieto, joka koskee yritystä tai laitoksia, jotka ovat kyseisen markkinaosapuolen tai sen emoyrityksen tai sidosyrityksen omistuksessa tai määräysvallassa tai joiden toiminnasta kyseinen markkinaosapuoli tai yritys vastaa joko kokonaan tai osittain. Tällainen julkistaminen käsittää muun muassa tiedot, joilla on merkitystä sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteetin ja käytön osalta tai joka liittyy nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettiin ja käyttöön, mukaan luettuina tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä pois olosta.

REMIT-asetus 5 artikla

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään markkinoiden manipulointi ja sen yritys energian tukkumarkkinoilla.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Valvontalain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on veloitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

1780/471/2020

Valvontalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kyseistä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä REMIT-asetus, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä. REMIT-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 3 ja 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sekä 4 artiklassa säädettyä velvoitetta sovelletaan.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen valvomaan energian tukkumarkkinoita ja markkinaosapuolten toimintaa ja virasto voi tutkia epäiltyjä REMIT-asetuksen rikkomuksia ja antaa osapuolia velvoittavia päätöksiä.

Asian oikeudellinen arviointi

Lähtökohdat

Asiassa on kyse siitä, onko PD Power Oy menetellyt REMIT-asetuksen 3, 4 tai 5 artiklojen vastaisesti, kun se on ilmoittanut Olkiluoto 1 -laitoksen verkkoon paluun tapahtuvan 1.4.2020 klo 22:00 (CET), vaikka on samanaikaisesti tiennyt sen palaavan verkkoon 1.4.2020 klo 20:00 (CET).

1.4.2020 klo 17:33 (CET) julkistetussa UMM-ilmoituksessa yhtiö ilmoitti, että laitos palaa takaisin verkkoon klo 22:00 (CET), kun tarkoitus oli ilmoittaa paluun tapahtuvan klo 20:00 (CET). UMM-ilmoituksen päättymisajanhetkessä oli 2 tunnin aikasiirtymävirhe, joka tapahtui yhtiön ilmoituksen mukaan inhimillisen virheen takia, kun tulkittiin Suomen ajan ja CET-ajan välistä eroa.

Laitos tuli takaisin verkkoon klo 20:16 (CET). Valvomo-operaattori huomasi, että aikaisemmin julkaistu UMM-viesti oli virheellinen ja ilmoitti klo 20:48 (CET) markkinalle, että kyseinen laitos oli palannut takaisin verkkoon.

Sisäpiiritieto

Asiassa tulee ensin arvioida sitä, onko PD Power Oy:llä ollut hallussaan REMIT-asetuksen tarkoittamaa sisäpiiritietoa.

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutasen energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutasen energiatuotteiden hintoihin.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan sisäpiiritiedon määrittämisen soveltamiseksi tiedolla tarkoitetaan tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnittelusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta.

Käsiteltävänä olevassa asiassa tieto Olkiluoto 1 tuotantolaitoksen verkkoon paluusta on REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen tieto, koska

1780/471/2020

se koskee sähkön tuotantolaitoksen paluuta verkkoon sen ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta.

Täsmällisyys

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä tarkoitettujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta tukkutasen energiatuotteiden hintoihin.

Yhtiö on selvittänyt saaneensa 1.4.2020 klo 17:00 (CET) jälkeen tiedon siitä, että laitos palaisi verkkoon 1.4.2020 klo 20:00(CET).

Yhtiön 1.4.2020 klo 17:33 (CET) julkistamassa UMM-viestissä on ilmoitettu, että laitos palaisi verkkoon 1.4.2020 klo 22:00 (CET) siten että 420 MW tuotantoteho saavutettaisiin 2.4.2020 klo 0:00 (CET) mennessä, 510 MW teho 2.4.2020 klo 1:00 (CET) mennessä ja 610 MW teho 2.4.2020 klo 5:00 (CET) mennessä. Lisäksi viestissä kerrottiin, että tarkempi aikataulu ilmoitettaisiin myöhemmin. Asianosainen on selvittänyt, että kyseisessä viestissä ainoastaan tapahtuman päätösaika oli ilmoitettu väärin.

Tieto sähkön tuotantolaitoksen verkkoon paluusta on selvästi rajattu tiettyyn ajankohtaan ja tässä yhteydessä käytössä oleva kapasiteetti sekä sen kohteena oleva resurssi on ilmoitettu tarkasti. Ilmoitus on lisäksi julkistettu UMM-kanavalla, missä voidaan luotettavasti olettaa toimijoiden julkistavan paikkansa pitävää tietoa ja jonka perusteella voidaan olettaa toimijoiden myös toimivan tämän tiedon mukaisesti. Lisäksi voidaan todeta, että tieto tuotantolaitosten kapasiteetista ja käytöstä on sellaista tietoa, mitä markkinatoimijat todennäköisesti hyödyntävät kaupan käynnissä energian tukkumarkkinalla.

Lisäksi tiedon on katsottava olevan riittävän tarkka, jotta sen perusteella on voitu tehdä johtopäätöksiä tiedon vaikutuksista tukkutasen energiatuotteiden hintoihin. Tietoa Olkiluoto 1 tuotantolaitoksen verkkoon paluuta huollosta voidaan pitää tavanomaisena markkinalle julkistettuna tietona, sillä huoltotapahtumat ovat tyypillisiä sähkön tuotantolaitoksille. Tällä tavoin ja tällä tarkkuustasolla markkinalle ilmoitetun tiedon mukaisen huollon on voitu kohtuudella arvioituna olettaa toteutuvan ilmoitetun mukaisesti.

Tieto Olkiluoto 1 laitoksen verkkoon paluusta on ollut REMIT-asetuksen sisäpiiritiedon määritelmän edellyttämällä tavalla täsmällistä, joka liittyy yhteen tai useampaan tukkutasen energiatuotteeseen.

Julkistamattomuus

Asianosainen on julkistanut markkinalle Nord Pool AS:n UMM-alustalla tiedon, jonka mukaan kyseessä oleva laitos olisi palaamassa takaisin verkkoon 1.4.2020 klo 22:00 (CET). Asianosainen on ilmoittanut myöhemmin samaisella alustalla markkinalle tiedon, että laitos on palannut tuotantoon jo 1.4.2021 klo 20:16 (CET). Energiavirastolle antamassaan selvityksessä asianosainen on kertonut, että

1780/471/2020

aikaisemmassa ilmoituksessa oli tapahtunut virhe ja laitoksen verkkoon paluu klo 22:00 (CET) oli virheellinen tieto.

Annetun selvityksen perusteella tieto laitoksen tosiasiallisesta verkkoon paluusta on ollut vain asianosaisen ja laitoksen tosiasiallisesta käytöstä vastaavan tahon tiedossa siten, että se ei ole ollut yleisesti markkinan tiedossa. Tieto Olkiluoto 1 laitoksen tosiasiallisesta verkkoon paluusta on täten ollut julkistamatonta tietoa REMIT-asetuksen tarkoittamalla tavalla.

Todennäköinen huomattava hintavaikutus

Edelleen asiassa tulee arvioida sitä, olisiko tieto laitoksen paluusta verkkoon klo 20:00 (CET) todennäköisesti vaikuttanut huomattavasti hintaan, jos se olisi julkistettu.

Olkiluoto 1 tuotantolaitos on toistaiseksi Suomen suurin kaupallisessa käytössä oleva sähkön tuotantolaitos yhdessä Olkiluoto 2:n kanssa maksimiteholla mitattuna. Kohtuudella voidaan siis olettaa, että järkevästi toimiva markkinatoimija hyödyntää tietoa puuttuvasta sähkön tuotantokapasiteetista toteuttaessaan liiketoimia tukkutasen energiatuotteilla. Kyseisellä ajanhetkellä sähkön päivänsisäinen markkina on ollut auki, joten toimijat ovat voineet käydä tällä sähkön tukkumarkkinalla kauppaa kyseisen tiedon varassa.

Energiavirasto on tarkastellut 1.4.2020 päivänsisäisellä markkinalla tehtyjä kauppvoja Suomen hinta-alueen osalta. Tarkastelun kohteena ovat olleet erityisesti tuon päivän tuntuotteilla PH-19, PH-20, PH-21 ja PH-22 tehdyt kaupat ennen ja jälkeen klo 17:33 (CET) julkistettua UMM-viestiä. Kyseiset tuotteet on valikoitu siksi, että ne kattavat ajanjakson, jolle klo 17:33 (CET) ilmoitettu huollon jatkuminen kohdistui ja joihin huolto on mahdollisesti vaikuttanut.

PH-19 tuotteen osalta Energiavirasto toteaa, että kyseisellä tuotteella tehtiin kauppvoja lähes välittömästi klo 17:33 (CET) julkistetun UMM-viestin jälkeen siten, että niiden hinnat olivat selvästi aikaisempaa hintatasoa korkeammat.

Tuotteilla PH-20 ja PH-21 toteutettiin myös sellaisia yksittäisiä kauppvoja UMM-viestin jälkeen, joiden hintataso poikkesi aiemmasta tasosta. PH-20 ja PH-21 tuotteiden osalta kyseiset kaupat on toteutettu selvästi UMM-viestin julkistamisen jälkeen. Näiden osalta ei voida näyttää toteen, että hintavaikutus olisi johtunut nimenomaisesti UMM-viestistä. Tuotteella PH-22 ei havaittu poikkeuksellisen korkeaa hintatasoa.

Lisäksi Energiavirasto tarkasteli kauppvoja myös ennen ja jälkeen klo 20:48 (CET) julkistettua UMM-viestiä. Kyseisen viestin julkistamisen aikaan kaupankäynti oli edellä mainittujen tuotteiden osalta mahdollista vain tuotteella PH-22. Tämän tuotteen osalta ei ollut havaittavissa merkittävää hintaeroa kauppoissa ennen ja jälkeen ko. viestin.

Energiavirasto toteaa edellisen tarkastelun pohjalta, että tieto Olkiluoto 1 laitoksen huollon jatkumisesta klo 17:33 (CET) julkistetun viestin mukaisesti on tässä tapauksessa todennäköisimmin vaikuttanut lähimmän kaupankäynnin kohteena olevan tuotteen, eli PH-19, hintaan. Tarkastelun kohteena oleva julkistamaton tieto koskee kuitenkin laitoksen verkkoon paluuta klo 20:00 (CET) ja on luonteeltaan

1780/471/2020

tarjontaa lisäävä tunneilla PH-21 ja PH-22. Toisin sanoen huollon jatkuminen oletettavasti vähentää tarjontaa markkinalla ja täten on hintaa nostava tekijä, kun taas huollon päättymisen oletettavasti lisää tarjontaa ja laskee hintaa. Tarkasteltaessa klo 20:48 (CET) ilmoitetun viestin aikaan tehtyjä kauppvoja, ei tuotteella PH-21 ole voinut enää käydä kauppa, eikä tuolloin ilmoitetulla tiedolla näytä olleen merkittävää hintavaikutusta lähimmän kaupankäynnin kohteena olevan tuotteen, eli PH-22 hintaan.

Lisäksi Energiavirasto tarkasteli eräiden merkittävien markkinafundamenttien tilannetta 1.4.2020. Näiden perusteella voidaan todeta, että kyseisenä päivänä markkinaolosuhteet yleisesti eivät olleet poikkeukselliset kysynnän tai tarjonnan osalta. Olkiluoto 1 lisäksi Suomen hinta-alueella ei ollut samanaikaisesti muita merkittäviä suunnittelemtomia huoltoja sähkön tuotantolaitoksissa. Tuulivoimatuotanto oli tavanomaisella tasolla, siirtoyhteyksissä ei ollut epäkäytettävyyksiä, sähkön kuluus ei ollut poikkeuksellisella tasolla ja vuorokausimarkkinan hintataso ei ollut poikkeuksellinen.

Ottaen huomioon julkistamattoman tiedon luonteen, toteutuneet kaupat sekä valitsevan markkinatilanteen Energiavirasto toteaa, että tiedolla Olkiluoto 1 laitoksen verkkoon paluusta klo 20:00 (CET) ei tässä tapauksessa todennäköisesti olisi ollut huomattavaa hintavaikutusta, jos se olisi julkistettu.

Johtopäätös

Energiavirasto toteaa, että tieto Olkiluoto 1 laitoksen verkkoon paluusta klo 20:00 (CET) on ollut luonteeltaan täsmällistä ja julkaisematonta. Kuitenkaan kyseisellä tiedolla tässä tapauksessa todennäköisesti ei olisi ollut huomattavaa hintavaikutusta, jos tieto olisi julkistettu. Siten Energiavirasto toteaa, ettei asianosaisen hallussa oleva tieto tässä tapauksessa ollut täyttänyt REMIT asetuksen 2 artiklan mukaista sisäpiiritiedon määritelmää kokonaisuutena.

Todettakoon kuitenkin vielä, että Olkiluoto 1 -laitokseen liittyvien epäkäytettävyyksien julkistaminen markkinalle on ensiarvoisen tärkeää tehdä täsmällisesti ja oikea-aikaisesti johtuen laitoksen koosta Suomen hinta-alueella.

Koska asiassa oleva tieto ei ole ollut REMIT-asetuksen mukaista sisäpiiritietoa, ei tapauksessa tule arvioitavaksi REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaisen sisäpiirikauppa koskevan kiellon arviointi.

Koska asiassa oleva tieto ei ole ollut REMIT-asetuksen mukaista sisäpiiritietoa, ei tapauksessa tule arvioitavaksi REMIT-asetuksen 4 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon julkistamisvelvoitteen noudattaminen.

Markkinoiden manipulaatio tai sen yritys

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään markkinoiden manipulaatio ja sen yritys. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, myös internetissä, ja muilla keinoin, joka antaa tai on omiaan antamaan vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutasen energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, mukaan lukien huhujen ja väärien tai harhaanjohtavien uutisten levittäminen siinä

1780/471/2020

tapauksessa, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärä tai harhaanjohtava.

REMIT-asetuksen johdanto-osan 1 kappaleen mukaan on tärkeää varmistaa, että kuluttajat ja muut markkinaosapuolet voivat luottaa sähkö- ja kaasumarkkinoiden eheyteen ja että energian tukkumarkkinahinnat ilmentävät tasapainoista ja kilpailukykyistä kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutusta eikä markkinoiden väärinkäytöstä voi saada etua. Edelleen 2 kappaleen mukaan Energian tukkumarkkinoiden eheyden ja tarkasteltavuuden parantamisen tavoitteena olisi oltava energian loppukäyttäjää hyödyttävän avoimen ja oikeudenmukaisen kilpailun edistäminen energian tukkumarkkinoilla.

Asiassa kyseessä oleva tieto on Olkiluoto 1 verkkoon paluun aikataulu. Kuten edellä on todettu, laitos palasi verkkoon tosiasiallisesti aikaisemmin mitä asianosainen oli ilmoittanut. Ilmoitus on tehty Nord Pool AS:n UMM-portaalissa, jossa olevia tietoja voidaan selata internet-selaimella. Tieto on asetuksen markkinoiden manipulaation määritelmän mukaisesti julkaistu internetissä. 1.4.2020 klo 17:33 (CET) julkistettu tieto laitoksen verkkoon paluusta klo 22:00 (CET) ei asianosaisen toimittaman selvityksen perusteella ei ole pitänyt paikkaansa.

REMIT-asetuksen markkinoiden manipulaation määritelmä edelleen edellyttää, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärää tai harhaanjohtavaa. Yhtiö on Energiavirastolle antamassaan selvityksessä selventänyt väärän tiedon markkinalle jäämiseen johtanutta tapahtumainkulkua.

Valvomo-operaattori oli kuvitellut laittaneensa markkinalle oikean huollon päättyemisajankohdan, mutta inhimillisen virheen takia näin ei ollut tapahtunut. Asia oli selvinnyt vasta myöhemmin, kun laitos oli jo palannut verkkoon. Annetun selvityksen perusteella Energiavirasto toteaa, että asianosaisen työntekijät on mitä todennäköisimmin koulutettu tehtävänsä riittävällä tavalla ja lisäksi kyseinen henkilö mitä todennäköisimmin osaa työnsä riittävällä ammattitaidolla. Energiavirasto katsoo, että asianosainen on historiassa noudattanut säännönmukaisuutta ja järjestelmällisyyttä UMM-viestien julkistuksessa. Näin ollen Energiavirasto toteaa, että kyseessä on ollut mitä todennäköisimmin huolimattomuudesta johtunut virhe, eikä asianosaisen voida ilmoittaneen väärää tietoa markkinalle tahallisesti tai suunnitelmallisesti.

Kun asian arvioinnissa otetaan huomioon asetuksen tavoitteet ja tarkoitus turvata eheät energian tukkumarkkinat, asiassa annettu selvitys menettelyyn johtaneista tapahtumista, asianosaisen sisäiset ohjeet ja henkilökunnan asianmukainen kouluttaminen, se ettei yhtiöllä ole omaa positiota markkinalla, yhtiön toteuttamat korjaavat toimenpiteet, sekä se, että asianosainen lähestyi Energiavirastoa asiassa oma-aloitteisesti Energiavirasto katsoo, että kokonaisuutena arvioiden menettelyssä ei ole kyse markkinoiden manipulaatiosta tai sen yrityksestä.

Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että kyseisellä, tai muulla UMM-alustalla julkistettu tieto voi toisessa tapauksessa olla REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaista väärää tai harhaanjohtavaa tietoa tukkutasoenergiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta ja täyttää markkinamanipulaation tunnusmerkistön. Näin ollen tiedon julkistamisessa kyseisellä tai muilla alustoilla tulee noudattaa tarkkuutta.

1780/471/2020

Energiavirasto toteaa, että asianosaisen julkistama tieto Olkiluoto 1 verkkoon paluusta ei tässä tapauksessa täytä REMIT-asetuksen markkinamanipulaation tunnusmerkistöä.

Sovelletut säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta, 2, 3, 4 ja 5 artikla

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 2, 5 ja 9 c §

Lisätiedot

Lasse Pollari, johtava asiantuntija, puh. 029 5050 198
sähköposti: lasse.pollari@energiavirasto.fi

Juha Teirilä, ekonomisti, puh. 029 5050 127
sähköposti: juha.teirila@energiavirasto.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus päätöksen liitteenä 1.

Liitteet Liite 1 Valitusosoitus

Jakelu PD Power Oy

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.